

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до мовознавства

Освітня програма Середня освіта (українська мова і література)

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

Спеціалізація 014.01 Середня освіта (українська мова і література)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до мовознавства
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література)
Спеціалізація (за наявності)	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Спеціальність	Середня освіта (Українська мова і література)
Галузь знань	01 Освіта / педагогіка
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Основна
Курс/семестр	1 курс, 1 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год, практичні заняття – 36 год, самостійна робота – 120 год
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/747

2. Опис дисципліни

<p>Мета та цілі курсу</p> <p>Мета курсу – ознайомити студентів із основними поняттями й термінами мовознавства, із системою та структурою мови, з проблематикою лінгвістики, підготувати здобувачів освіти до поглибленого вивчення предметів мовознавчого циклу.</p> <p>Цілі курсу - 1) вивчити основні поняття і терміни мовознавства; 2) ознайомитися із мовною системою, структурою мови, мовними рівнями та мовними одиницями; 3) розглянути основні розділи мовознавства, предмет і завдання вивчення кожного з них; 4) підготувати студентів до вивчення курсу «Сучасна українська мова».</p>
<p>Компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати знання та примножувати моральні, духовно-культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, розуміння її місця в загальній системі знань про природу і суспільство.</p> <p>ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, оволодіння сучасними знаннями, зокрема й іноземними мовами, здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 11. Здатність до побудови та реалізації власної траєкторії навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригування власної професійної діяльності в контексті основних професійних вимог до вчителя.</p> <p>ЗК 13. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, мати здатність бути критичним і самокритичним, оцінювати та забезпечувати високу якість виконуваних робіт, приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 14. Здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови</p> <p>ФК 1. Здатність вести фахову діяльність, дотримуючись професійних стандартів та вимог нормативно-правової бази України, а також внутрішньогалузевих стандартів і документації університету.</p> <p>ФК 2. Здатність використовувати знання про мову як особливу знакову систему у</p>

професійній діяльності, її природу, функції, рівні, впроваджувати інноваційні технології, здійснювати інтегроване навчання.

ФК 3. Здатність вільно оперувати фаховими термінами для виконання професійних завдань, застосовувати у професійній діяльності провідні базові наукові методи, принципи, положення.

ФК 11. Здатність використовувати сучасні методологічні засади предметної спеціалізації, теорії й історії української мови та літератури, дисциплін за вибором мовознавчого та літературознавчого спрямування, орієнтуватися в сучасному українському літературному процесі з настановою на практичне втілення в освітньо-професійній діяльності.

ФК 12. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову в усній та письмовій формі, у спонтанних ситуаціях спілкування, а також застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання української мови та літератури для забезпечення якості освітнього процесу в закладах середньої освіти.

ФК 15. Здатність здійснювати багатоаспектний мовний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів з вільним володінням фаховими термінами і залученням найновіших досягнень у цій сфері.

ФК 16. Здатність розвивати когнітивні, психомоторні, поведінкові механізми – пам'ять, увагу, критичне ставлення, почуття відповідальності та ін.

ФК 17. Здатність творчо використовувати набуті знання із фахових методик, досвід педагогічної практики тощо у моделюванні професійної діяльності вчителя-словесника стосовно новітніх тенденцій розвитку, зокрема й нової української школи.

ФК 18. Дотримуватись принципів академічної доброчесності.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання.

ПРН 2. Знати і розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури, вміти застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

ПРН 3. Знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 4. Характеризувати регіональні особливості фольклору та діалектного мовлення, застосовувати набуті знання під час проходження відповідних практик та в практичній роботі вчителя.

ПР 9. Уміти аналізувати й застосовувати у практичній діяльності набуті знання про закономірності літературного процесу на діахронному і синхронному зрізах і творчість знакових письменників у національному і світовому контексті.

ПР 11. Діагностувати індивідуальні навчальні особливості учнів та опікуватися різними категоріями учнів з особливими освітніми потребами під час планування та навчання.

ПР 13. Мати навички відбирати навчальний матеріал, що відповідає процесу комунікації й посилює та доступний для учнів різних вікових груп у закладах середньої освіти, передбачати можливі навчальні проблеми, з якими учні можуть зіткнутися на уроці.

ПР 15. Використовувати знання іноземних мов для успішної комунікації у професійній діяльності.

ПР 16. Організовувати та проводити виховні заходи в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 17. Знати методи, підходи, технології для перевірки рівня навчальних здобутків учнів з української мови та літератури, здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів у процесі підготовки до майбутньої професії.

ПРН 18. Виробляти і розбудовувати шляхи комунікації з колегами, учнями, батьками на засадах дотримання морально-етичних норм, творчого діалогу і співробітництва між усіма учасниками освітнього процесу.

ПРН 19. Реалізовувати громадянські права і обов'язки, соціальну і громадянську відповідальність, дотримуватись правових та етичних норм у вирішенні конфліктних

ситуацій.

ПР 20. Дотримуватись правил академічної доброчесності.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Вступ. Мовознавство як наукова дисципліна. Мова і мовлення. Функції мови. Значення вивчення «Вступу до мовознавства» для становлення фахівця-філолога. Студентський путівник	Розглянути предмет, завдання і значення вивчення курсу, основні розділи мовознавства, мовні одиниці з'ясувати зв'язок мовознавства з іншими дисциплінами, розуміти сутність мови, її функції, систему і структуру мови, знаковий характер мови. Пояснювати зв'язок мови і мислення, мови і мовлення. Розуміти явища синхронії та діахронії в мові. Розуміти значення курсу для успішного навчання на ОП Середня освіта (Українська мова і література), ознайомити зі «Студентським путівником»	Вивчити теоретичний матеріал, термінологічний лінгвістичний мінімум, ознайомитися зі «Студентським путівником»
2.	Походження і розвиток мови. Основні етапи розвитку письма	Опрацювати гіпотези про походження мови. З'ясувати причин змін у мові, особливості виникнення національних мов. Засвоїти поняття про літературну мову та її ознаки. Ознайомитися з етапами і формами розвитку графічного письма, розвитку алфавітів. Опанувати принципи орфографії.	Вивчити походження і розвиток мови, основні етапи розвитку письма. Підготувати презентацію. Виконати вправи з навчально-методичного посібника. Тести
3.	Фонетика. Звуки мовлення. Фонетичне членування мовленнєвого потоку.	Ознайомити з трьома аспектами вивчення звуків: фізичний, анатомо-фізіологічний та функціональний. Опрацювати будову мовного апарата. З'ясувати принципи класифікації звуків. Система голосних. Система приголосних. Визначати позиційні та комбінаторні звукові зміни. Опрацювати сегментні та суперсегментні одиниці мови. Знати про склад, його види, наголос та його типи, інтонацію.	Вивчити теоретичний матеріал, виконати вправи з навчально-методичного посібника
4.	Фонологія. Лінгвістичні аспекти вивчення звуків.	Ознайомити з фонологією, поняттям про фонему, функції та ознаки фонем, фонологічною системою мови.	Вивчити теоретичний матеріал, виконати вправи з навчально-методичного посібника. Контрольна робота

5.	Лексикологія. Слово як номінативна одиниця	Ознайомити з лексикологією як розділом мовознавством, з поняттям слово, його ознаки, лексичне значення слова. Вміти пояснювати явища полісемії, омонімії, синонімії, антонімії, паронімії.	Вивчити теоретичний матеріал, виконати вправи з навчально-методичного посібника
6.	Словниковий склад мови	Розглянути словниковий склад мови: активний і пасивний склад лексики, архаїзми, історизми, неологізми. Аналізувати лексику з погляду походження, стилістичної диференціації. Розуміти основні шляхи збагачення словникового складу мови.	Вивчити теоретичний матеріал, виконати вправи з навчально-методичного посібника
7.	Фразеологія. Лексикографія	Ознайомити з фразеологією, фразеологізмом, його ознаками. Пояснювати різні підходи до класифікації фразеологізмів. Знати джерела походження фразеологізмів. Ознайомити з основними типами словників, вміти працювати з ними.	Вивчити теоретичний матеріал, виконати вправи з навчально-методичного посібника. Тести
8.	Морфеміка. Морфема і словоформа	Розглянути морфеміку як розділ мовознавства, вивчити основні терміни та поняття, вміти визначати морфемну структуру слова	Вивчити теоретичний матеріал, виконати вправи з навчально-методичного посібника
9.	Словотвір. Основні поняття й величини словотвору	Ознайомити з основними словотвірними величинами, зі способами словотворення. Вміти визначати твірне й похідне слово.	Вивчити теоретичний матеріал, виконати вправи з навчально-методичного посібника
10.	Грамматика як розділ мовознавчої науки. Частини мови і принципи класифікації їх	Розглянути поняття «граматика», «граматичне значення», «граматична категорія», способи і засоби вираження граматичних значень. З'ясувати принципи класифікації частин мови	Вивчити теоретичний матеріал, виконати вправи з навчально-методичного посібника
11.	Словосполучення і речення	Розглянути основні синтаксичні одиниці – словосполучення і речення. Типи підрядного зв'язку. Види речень за метою висловлювання, за емоційним вираженням, за будовою тощо.	Вивчити теоретичний матеріал, виконати вправи з навчально-методичного посібника. Контрольна робота

12.	Класифікація мов світу	Ознайомитися з різними класифікаціями мов світу. Розглянути мови індоєвропейської мовної сім'ї.	Вивчити теоретичний матеріал, виконати вправи з навчально-методичного посібника
-----	------------------------	---	---

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота	10
Колоквіум	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіка навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	2		2		2		2		1		1		1		1			
Практичні заняття		2		2		2		2		2		2		2				30
Самостійна робота																10		10
Колоквіум															10			10
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	3	2	3	2	11	10	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери
Література	
<ol style="list-style-type: none"> Вусик Г.Л. Вступ до мовознавства : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2010. 358 с. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2006. 336 с. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства : підручник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2004. 368 с. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: Русанівський В.М., Тараненко О.О. (співголови), М.П.Зяблюк (та ін.). Київ : Українська енциклопедія, 2007. 824 с. Левицький А.Е. Вступ до мовознавства: навч. посібн. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 104 с. Лінгвістичний аналіз: Практикум. Навчальний посібник / за ред. Г. Р.Передрій. Київ : Видавничий центр „Академія”, 2005. 212 с. Скаб М., Кузь Г. Вступ до мовознавства. Практикум: навч. посіб. / Мар'ян Скаб, Галина Кузь; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2012. 103 с. Ющук І.П. Вступ до мовознавства. Київ : Рута, 2000. 128 с. 	

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра філології (м. Коломия, вул. Лисенка, 8) https://kikfil.pnu.edu.ua/ e-mail: kikf@pnu.edu.ua
Викладач	к.ф.н., доц. Русакова О. В.
Контактна інформація викладача	olga.rusakova@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски практичних занять відпрацьовуються шляхом індивідуальної бесіди з викладачем після опрацювання теоретичних положень теми та обов'язкового виконання завдань з кожної теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він складає тести. Успішне складання тестів дозволяє студенту бути допущеним до складання екзамену.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Дозволяється за умови поважних причин, але не пізніше останнього навчального тижня
Невідповідна поведінка під час заняття	Недопуск до занять
Додаткові бали	За створення презентацій тощо
Неформальна освіта	Відповідно до положень Університету

Викладач Русакова О. В.